

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ		
ΤΜΗΜΑ	ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΓΛΩΦ 322	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	3-8
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Υπολογιστικές και Στατιστικές Προσεγγίσεις στη Διαλεκτολογία		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
Σεμινάριο	3	10	
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>	ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Δεν υπάρχουν προαπαιτούμενα μαθήματα.		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	ΕΛΛΗΝΙΚΗ		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΝΑΙ (στην Ελληνική)		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://elearn.uoc.gr/		

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

<p>Μαθησιακά Αποτελέσματα <i>Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.</i></p> <p><i>Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης • Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β • Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων
--

Το μάθημα συνδυάζει θεωρία και πρακτική με σκοπό την ολοκληρωμένη κατανόηση και εφαρμογή υπολογιστικών και στατιστικών μεθόδων στη μελέτη διαλέκτων, με ιδιαίτερη έμφαση στις γλωσσικές αποστάσεις και στα σύγχρονα εργαλεία διαλεκτομετρίας. Με την ολοκλήρωση του σεμιναρίου, οι φοιτήτριες και οι φοιτητές θα είναι σε θέση να:

- Κατανοούν τη μεθοδολογία συλλογής και επεξεργασίας διαλεκτικού υλικού, συμπεριλαμβανομένων γραμματικών, διαλεκτικών λεξικών, σωμάτων κειμένων (προφορικών και γραπτών), λιστών λέξεων και γεωαναφερμένων δεδομένων (όπως αυτά προκύπτουν από γλωσσικούς άτλαντες και σχετικές βάσεις δεδομένων).
- Εφαρμόζουν σύγχρονα υπολογιστικά εργαλεία για τη μετατροπή ακατέργαστου γλωσσικού υλικού σε επεξεργάσιμη μορφή (OCR, speech-to-text, κανονικοποίηση, ημιαυτόματη επισημείωση με μεθόδους μηχανικής μάθησης).
- Χρησιμοποιούν υπολογιστικές και στατιστικές μεθόδους για τον υπολογισμό γλωσσικών αποστάσεων και τη σύγκριση διαλέκτων.
- Εξοικειωθούν με διαθέσιμα διαλεκτομετρικά εργαλεία και απλές εφαρμογές μηχανικής μάθησης για τη διαλεκτολογική ανάλυση.
- Εφαρμόζουν συγκριτικές προσεγγίσεις με έμφαση σε υπολογιστικές και στατιστικές μεθόδους για τη μελέτη γλωσσικών αποστάσεων.
- Συλλέγουν, αναλύουν και παρουσιάζουν δεδομένα από Νεοελληνικές Διαλέκτους ή δικά τους δεδομένα, συνδυάζοντας θεωρία και πρακτική.
- Συντάσσουν και παρουσιάζουν επιστημονικά τεκμηριωμένα πορίσματα μέσω προφορικής και γραπτής εργασίας.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;.

<i>Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών</i>	<i>Σχεδιασμός και διαχείριση έργων</i>
<i>Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις</i>	<i>Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα</i>
<i>Λήψη αποφάσεων</i>	<i>Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον</i>
<i>Αυτόνομη εργασία</i>	<i>Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου</i>
<i>Ομαδική εργασία</i>	<i>Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής</i>
<i>Εργασία σε διεθνές περιβάλλον</i>	<i>Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης</i>
<i>Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον</i>	<i>.....</i>
<i>Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών</i>	<i>Άλλες...</i>
	<i>.....</i>

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
Αυτόνομη/Ομαδική εργασία
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον
Λήψη αποφάσεων
Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης
Εργασία σε διεθνές/διεπιστημονικό περιβάλλον
Σχεδιασμός και διαχείριση έργων
Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το σεμινάριο εστιάζει στην εξοικείωση των φοιτητριών και των φοιτητών με το πλήρες *pipeline* για τη διενέργεια υπολογιστικών και στατιστικών αναλύσεων στη διαλεκτολογία. Θα ξεκινήσουμε με τη μεθοδολογία συλλογής ακατέργαστου προφορικού και γραπτού υλικού (γραμματικές, σώματα κειμένων, λίστες λέξεων, γεωαναφερμένα δεδομένα) και θα προχωρήσουμε σε σύγχρονα εργαλεία και τεχνικές που διευκολύνουν τη μετατροπή του υλικού σε επεξεργάσιμη μορφή, όπως OCR, *speech-to-text*, *κανονικοποίηση* (*standardization*) και ημιαυτόματη επισημείωση με μεθόδους μηχανικής μάθησης. Στη συνέχεια, οι φοιτήτριες/τές θα εκπαιδευτούν σε υπολογιστικές και στατιστικές μεθόδους για τον υπολογισμό και την ανάλυση γλωσσικών αποστάσεων, με χρήση διαλεκτομετρικών εργαλείων και εφαρμογών που φτάνουν μέχρι απλές προσεγγίσεις με βάση τη μηχανική μάθηση. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί σε συγκριτικές (υπολογιστικές και στατιστικές) προσεγγίσεις βασισμένες σε γλωσσικές αποστάσεις, με παραδείγματα που θα προέρχονται από τις Νεοελληνικές Διαλέκτους ή από δεδομένα που θα συλλέξουν οι ίδιες/οι οι φοιτήτριες/τές κατά τη διάρκεια του μαθήματος. Το μάθημα συνδυάζει θεωρία και πρακτική εφαρμογή, καλύπτοντας όλα τα στάδια ανάλυσης και επεξεργασίας δεδομένων με σκοπό τη σύγκριση και μελέτη διαλέκτων με σύγχρονα εργαλεία.

Δομή Μαθήματος:

Εβδομάδα	Περιεχόμενο Μαθήματος	Δραστηριότητα
1	Εισαγωγή στη διαλεκτολογία και στο πλαίσιο του μαθήματος	Θεωρία: Συνοπτική παρουσίαση του τομέα, των μεθόδων και των εργαλείων. Συζήτηση: Ανάθεση και καθοδήγηση ατομικών/ομαδικών εργασιών.
2	Συλλογή διαλεκτικού υλικού: προφορικά και γραπτά δεδομένα	Θεωρία: Παρουσίαση μεθοδολογίας συλλογής υλικού και εργαλείων. Συζήτηση: Καθοδήγηση για τον σχεδιασμό των εργασιών.
3	Εργαλεία επεξεργασίας δεδομένων: OCR, <i>Speech-to-Text</i>	Εργαστήριο: Πρακτική χρήση εργαλείων OCR και <i>Speech-to-Text</i> για ψηφιοποίηση δεδομένων.
4	Κανονικοποίηση και επισημείωση δεδομένων	Εργαστήριο: Εφαρμογή κανονικοποίησης και ημιαυτόματης επισημείωσης σε σώματα κειμένων.
5	Υπολογιστικές μέθοδοι για γλωσσικές αποστάσεις	Θεωρία: Παρουσίαση μεθόδων υπολογισμού γλωσσικών αποστάσεων. Συζήτηση: Ανασκόπηση προόδου εργασιών και αντιμετώπιση δυσκολιών.
6	Διαλεκτομετρικά εργαλεία και λογισμικά	Εργαστήριο: Πρακτική εφαρμογή διαλεκτομετρικών εργαλείων σε προφορικά, γραπτά και γεωαναφερμένα δεδομένα.
7	Στατιστικές μέθοδοι ανάλυσης για γλωσσικές αποστάσεις	Εργαστήριο: Εφαρμογή στατιστικών τεχνικών σε πραγματικά διαλεκτικά δεδομένα.
8	Εφαρμογές μηχανικής μάθησης στη διαλεκτομετρία	Θεωρία: Παρουσίαση βασικών μεθόδων και εργαλείων μηχανικής μάθησης. Συζήτηση: Σχεδιασμός εφαρμογής μεθόδων στις εργασίες.
9	Προετοιμασία προφορικής παρουσίασης και τελικής γραπτής εργασίας	Εργαστήριο: Καθοδήγηση και εξατομικευμένη υποστήριξη για την προφορική παρουσίαση και τη σύνταξη της εργασίας.

<p>10-13 Τελική προφορική παρουσίαση εργασιών</p>	<p>Παρουσίαση: Παρουσίαση, συζήτηση και αξιολόγηση των αποτελεσμάτων πριν την τελική υποβολή της γραπτής εργασίας.</p> <hr/> <p>Συζήτηση: Τελικές βελτιώσεις πριν την υποβολή της γραπτής εργασίας.</p>
<p>Η δομή αυτή φιλοδοξεί να εξασφαλίσει τη σταδιακή ανάπτυξη γνώσεων και δεξιοτήτων με έμφαση στη θεωρία, την πρακτική εφαρμογή και την προετοιμασία για την παρουσίαση και τη συγγραφή της επιστημονικής εργασίας, ενώ ταυτόχρονα ενθαρρύνει τη συνεργασία και την ατομική προσπάθεια των φοιτητριών και των φοιτητών.</p>	

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

<p>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ <i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</i></p>	<p>1. Διδασκαλία (Δια Ζώσης – Σύγχρονη Εκπαίδευση)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Διαλέξεις: Θεωρία και συζήτηση. • Εργαστήρια: Πρακτική εφαρμογή σύγχρονων εργαλείων και μεθόδων. • Ομαδοσυνεργατική Μάθηση: Επίλυση προβλημάτων σε ομάδες. • Μελέτες Περίπτωσης: Ανάλυση δεδομένων από Νεοελληνικές Διαλέκτους ή/και δεδομένα που συλλέγουν οι φοιτητές/τριες. <p>2. Ατομική/Ομαδική Εργασία</p> <ul style="list-style-type: none"> • Συλλογή και Ανάλυση Δεδομένων: Χρήση εργαλείων και τεχνικών που διδάχθηκαν. • Καθοδήγηση: Υποστήριξη για την προετοιμασία της προφορικής παρουσίασης και της γραπτής εργασίας. <p>3. Ασύγχρονη Εκπαίδευση</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ανάρτηση Υλικού: Διαλέξεις, άρθρα, παραδείγματα και πρόσθετοι πόροι στην πλατφόρμα eLearn. • Εργαλεία Επικοινωνίας: Ανακοινώσεις, φόρουμ συζητήσεων και ανταλλαγή μηνυμάτων στην πλατφόρμα eLearn. • Εξατομικευμένη Ανατροφοδότηση: Προσωπική καθοδήγηση μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ή προσωπικών συναντήσεων. 	
<p>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ <i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Παρουσιάσεις – διδασκαλία διαφάνειες • Διδακτικό υλικό, ανακοινώσεις και επικοινωνία μέσω της πλατφόρμας eLearn • Επικοινωνία μέσω email 	
<p>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ <i>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική</i></p>	<p>Δραστηριότητα</p>	<p>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</p>
	Διαλέξεις	39
	Αυτοτελής μελέτη και προετοιμασία για τις εξετάσεις	83

<p>(Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</p> <p>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</p>		
	Τελική γραπτή εξέταση	3
	Σύνολο Μαθήματος	125
<p>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</p> <p>Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</p> <p>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</p>	<p>1. Μέθοδος Αξιολόγησης</p> <p>Η αξιολόγηση βασίζεται σε δύο συνιστώσες:</p> <p>i. Προφορική Παρουσίαση της Εργασίας στην Τάξη (40%)</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Τι αξιολογείται: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Επιστημονική παρουσίαση της συλλογής, ανάλυσης και των αποτελεσμάτων των δεδομένων. ▪ Οργάνωση και σαφήνεια παρουσίασης. ▪ Επικοινωνιακή ικανότητα. ▪ Χρήση οπτικών βοηθημάτων (π.χ., PowerPoint). <p>ii. Τελική Γραπτή Εργασία (60%)</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Τι αξιολογείται: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Συλλογή Δεδομένων: Ορθότητα και πληρότητα στη διαδικασία συλλογής διαλεκτικού υλικού. ▪ Επεξεργασία Δεδομένων: Εφαρμογή κατάλληλων υπολογιστικών και στατιστικών μεθόδων ανάλυσης. ▪ Δομή και Οργάνωση: Σαφής διάρθρωση με εισαγωγή, μεθοδολογία, αποτελέσματα, συζήτηση και συμπεράσματα. Λογική ροή και συνοχή κειμένου. ▪ Επιστημονική Τεκμηρίωση: Χρήση βιβλιογραφίας και επιστημονικών πηγών για υποστήριξη των πορισμάτων. ▪ Παρουσίαση Αποτελεσμάτων: Ορθή ερμηνεία και παρουσίαση των ευρημάτων με πίνακες, γραφήματα και παραδείγματα. ▪ Κριτική Ανάλυση: Επαρκής σχολιασμός των αποτελεσμάτων και 	

	<p>διατύπωση τεκμηριωμένων συμπερασμάτων.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Γλώσσα και Ακαδημαϊκό Ύφος: Καθαρότητα γραφής, χρήση ορολογίας και συνέπεια ύφους. <p>2. Διαφάνεια και Ενημέρωση Φοιτηριών και Φοιτητών</p> <p>Η μέθοδος και τα κριτήρια αξιολόγησης παρουσιάζονται:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Στο εναρκτήριο μάθημα. • Κατά τη διάρκεια των διαλέξεων για υπενθύμιση της διαδικασίας. • Σε αρχείο που αναρτάται στην πλατφόρμα e-Class για διαρκή πρόσβαση.
--	--

(4) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

<p>1.</p> <p>Auer, P., & Schmidt, J. E. (Επιμ.). (2009). <i>Language and Space: An International Handbook of Linguistic Variation. Volume 1. Theories and Methods</i>. Walter de Gruyter. https://doi.org/10.1515/9783110220278 (με ειδική αναφορά στο Μέρος VI)</p> <p>Boberg, C., Nerbonne, J. A., & Watt, D. J. L. (Επιμ.). (2017). <i>The handbook of Dialectology</i> (First edition). John Wiley & Sons, Inc. (Με ειδική αναφορά στην Ενότητα 2)</p> <p>Lameli, A., Kehrein, R., & Rabanus, S. (Επιμ.). (2010). <i>Language and Space: An International Handbook of Linguistic Variation. Volume 2. Language Mapping. Part I. Part II: Maps</i>. Walter de Gruyter. https://doi.org/10.1515/9783110219166 (με ειδική αναφορά στο Μέρος III)</p> <p>2. Εργαλεία/Μέθοδοι:</p> <p>Guibon, G., Courtin, M., Gerdes, K., & Guillaume, B. (2020). When Collaborative Treebank Curation Meets Graph Grammars. Στο N. Calzolari, F. Béchet, P. Blache, K. Choukri, C. Cieri, T. Declerck, S. Goggi, H. Isahara, B. Maegaard, J. Mariani, H. Mazo, A. Moreno, J. Odijk, & S. Piperidis (Επιμ.), <i>Proceedings of the Twelfth Language Resources and Evaluation Conference</i> (σσ. 5291–5300). European Language Resources Association. https://aclanthology.org/2020.lrec-1.651</p> <p>Heeringa, W., Van Heuven, V., & Van de Velde, H. (2023). <i>LED-A: Levenshtein Edit Distance App [computer program]</i> [Software]. https://www.led-a.org/</p> <p>Leinonen, T., Çöltekin, Ç., & Nerbonne, J. (2016). Using Gabmap. <i>Lingua</i>, 178, 71–83. https://doi.org/10.1016/j.lingua.2015.02.004</p> <p>Pichel, J. R., Gamallo, P., Alegria, I., & Neves, M. (2021). A Methodology to Measure the Diachronic Language Distance between Three Languages Based on Perplexity. <i>Journal of Quantitative Linguistics</i>, 28(4), 306–336. https://doi.org/10.1080/09296174.2020.1732177</p> <p>Radford, A., Kim, J. W., Xu, T., Brockman, G., McLeavey, C., & Sutskever, I. (2022). <i>Robust Speech Recognition via Large-Scale Weak Supervision</i> (Εκδοχή 1). arXiv. https://doi.org/10.48550/ARXIV.2212.04356</p> <p>Smith, R. (2007). An Overview of the Tesseract OCR Engine. <i>Ninth International Conference on Document Analysis and Recognition (ICDAR 2007) Vol 2</i>, 629–633. https://doi.org/10.1109/ICDAR.2007.4376991</p>	<p>Γενική βιβλιογραφία για το σεμινάριο:</p>
---	---